

નવા અભ્યાસક્રમ મુજબ

નવી પહેલી ચોપડીના અર્થ

છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર

જે.ચંદ તલકશી એન્ડ સન્સ

બુકમેલર્સ—વડવાળ શહેર

મારાપુર મુદ્રણાલય રાણપુરમાં અમૃતલાલ દલપતભાઈ
શેઠ છાપ્યું.

સંવત ૧૯૮૧

સને ૧૯૩૦

કીંમત ૦-૨-૦

ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૫૧૯૬ વર્ગાંક

પુસ્તકનું નામ યશી ચોપડી જી અર્થ

વિષય

નવી પહેલી ચોપડીના અર્થ.

—:૦:—

પાઠ ૧ લો

લીપેશુપે=ગારગોરમટી કરે
સંજોરી=ધારી
આંગણુમાં=ફળીયામાં
સાથીઆ=卐 આવા આકારનું
ચિત્રામણ
દારખાનું=ફટાકીયા બપોરીયાં
ભોંકોડી વિગેરે
ગીત-કવિતા, ગરબી
હરખ=આનંદ

પાઠ ૨ જો

કચેરી=ઓફીસો
સાહેબ=અંગ્રેજ
દેવળ=સાહેબ લોકનું મંદિર
જુમેરાત=ગુરુવારની રાત

પાઠ ૩ જો

દરવાજો=નિશાનમાં જવાનું
મોઢું બારણું, પોળ
પુલઝાડ=જેને પુલ આવે છે
એવા છોડ
મોગરો=એક જાતનો ફુલનો

છોડ મોગરાના ફુલનો રંગ
ધોળો છે ને તેની વાસ બહુ
મીડી આવે છે
ખીલી=ફાલી
ચંપેલી=સુગંધીદાર ફુલની
વેલ
ખાવટા=ધન્યો
મોઢરી=ધંટ વગાડવાનું હથિયાર
મળની=સારી

પાઠ ૪ થો

પરોઢીએ=વહેણ મળસકામાં
નિત્ય=દર મેશાં
પ્રથ્વર=પરમેશ્વર
તમામ=અધાં
માન=આવકાર
ગુરુ=વિદ્યા આપનાર મહેતાજી,
શિક્ષક
સમા=ખરાખર
માન=સમજણ
કદી=કોઈ દિવસ
તજવું=છોડી દેવું

(૨)

પહેલા ધોરણની નોટ

અંગ=શરીર

સંગ=સોબત

નિત્ય=હંમેશાં

ચિત્ત=મન

શિક્ષા=શિખામણ

રૂડી=સારી

રીત=રીતભાત ચાલચલગત

પેર=રીત

પાંસરું=રસ્તામાં ખોટી થયા

સિવાય સીધું

૧ સવારમાં તુરત પહેલા ઉઠીને પરમેશ્વરનું નામ લેવું.
પછી દાતણ કરી નાહીને પોતાના બધા પાઠ કરવા.

૨ માબાપ કહે તેમ કરવું અને પોતાથી જે મોટો હોય તેને માન આપવું. પોતાના ગુરૂને બાપની બરાબર ગણીએ તો સારા જ્ઞાનવાળા થઈએ.

૩ જરા પણ બુદ્ધું બોલવું નહિ, શરીરમાં આજસ રાખવી નહિ, સારી સોબત રાખીને બધા સાથે હળી મળીને ચાલવું.

૧ હંમેશા નિશાળે જવું અને ત્યાં મન લગાડીને ભણવું. સારી રીતભાત રાખીને પોતાના શિક્ષકની શિખામણ માનવી.

૨ એ સારી રીતે સમજવું કે મન રમતમાં રાખવું નહિ નિશાળમાંથી છુટીને રસ્તામાં ખોટી થયા સિવાય ઘરે જવું.

પાઠ ૫ મો

અંગરખી=નાનું અંગરખું

લેંધી=નાના છોકરાંને પહેરવાની

ચોરણી અથવા પાટલુન

બદન=પોલકું

પાઠ ૬ ઠો

મેલાં=ગંદા

સુરવાળ=ચોરણો

ચોકખા=સાફ

ગંદો=મેલો

ફાલ્લા=ફેડકા

ઉર=મન

જગન્નાથ=દુનિયાના ધણી પર-

મેશ્વર

૧ મારો સફાઈબંધ ઓટલો અને ઘરનો ચોક તથા સાફ-સુક લુગડાં જોઈને લોકો સફાઈ છે એમ કહે છે.

૨ માઈં મોહું ને હાથ સાફ છે, માઈં મન પણ ચોખું થાય છે જેથી પરમેશ્વર ખીરાજે છે.

પાઠ ૭ મો

વરસગાંઠ=જન્મ દિવસ
કંસાર=લાપસી
ભાગ્યો=સ્વાદવાળો લાગ્યો
મંજા=ખુબ ખાધો
ખીડાં=પાનરી પટી

પાઠ ૮ મો.

સગાં=સંબંધી
કાકા=આપનો નાનો ભાઈ
કાકી=કાકાની વહુ
ભત્રીજે=માઈનો દીકરો
મામી=મામાની વહુ
મામો=માનો ભાઈ
ભાણેજ=ખેનનો દીકરો
ફાઈ=આપની બહેન
પુત્રો=ફાઈનો વર
માસી=માની બહેન
માસો=માસીનો વર
પીતરાઈ=કાકા દાદાનાં છોકરાં
મોળાઈ=મામાના છોકરાં
માશીઆઈ=માશીનાં છોકરાં
ફાઈયાત=ફાઈના છોકરાં
ખનેવી=ખેનનો વર
માળો=વહુનો ભાઈ

માવકા=આપ એક ને મા જુદી
જુદી હોય તે
દુધભાઈ=મા એકને આપ જુદા
જુદા હોય તે
જમાઈ=દીકરીનો વર
વેવાઈ વેવાણુ=વરવહુનાં મા આપ

પાઠ ૯ મો

હરખાઈ=આનંદ પામું ખુશી
થાઈ
ચાપે=દાખે
ખોડી=ખચી
ભીડે ખાથ=ખાથમાં લે
પંપાળીને=શરીરપર હાથ ફેરવી
રાજુ=ખુશી
હરખાય=રાજુ થાય
દુઃખડા=દુઃખ, પીડા
ભુલી=વીસરી
મીઠા=સારા
ખોલ=વચન
પંખી=પક્ષી
કલોલ=આનંદ
સંભાળે=ખબર રાખે
જાત=શરીર
રડતો=રોતો

(૪)

પહેલા ધોરણની નોટ

ભગાર=જરાપણ

ગભરાતી=એબાકળી થતી

વાર=વખત

હાલો=હાલરડું

ઓસડ=દવા

હેત=પ્રીત, સ્નેહ, પ્યાર

અપાર=ઘણું

આભાર=ઉપકાર

૧ મારી માનેઃજોઈને હું બહુ રાજી થાઉં છું અને દોડીદોડીને તેની સામે જાઉં છું તે મને છાતી સાથે દાબે છે અને બચ્ચી ભરીને બાથ ભરે છે.

૨ ખોળામાં લઈને ધવરાવે છે, અને મારા શરીરપર હાથ ફેરવીને રાજી થાય છે. માઈં મોહું જોઈને બધાં દુઃખ વીસરી જાય છે.

૩ જાણે પક્ષી આનંદ કરતાં હોય તેવા મારા બોલ તેમને મીઠા લાગે છે. મા સાઈં બાવાનું આપે છે. અને ઘણી રીતે મારા શરીરની સંભાળ રાખે છે.

૪ મને જરા રોતો સાંભળે તે વખતે એબાકળી દોડે છે. હું હસું રમું તો તે બહુ રાજી થાય છે અને મને ઉંઘાડવાને હાલરડાં ગાય છે.

૫ હું માંદો પડું છું તે વખતે ઓસડ પાય છે અને પેટ ભરીને મા ખાતી નથી. બધા કરતાં તાઈં હેત ઘણું છે, હું તારો ઉપકાર માનું છું.

માન=બધા સાથે વિવેકથી

ચાલવું

પુઠે=પછવાડે

બાવાજી=આપ

પેઠે=પ્રમાણે

પાઠ ૧૧

ઉજાણી=ઘણા માણસો બેગા

થઈ અમુક ઠેકાણે જમે તે

પૌઆ=કાચી ડાંગરને ખાંડીને

અનાવે છે.

ફળ=લોટ ખાંડ ઘીની બના-
વેલી ચીજ
રંદિરીખોર=રંદિર ગામના સુરતી
ખોર

શેતરંજી=જમીન પર પાથર-
વાનું પાટીદાર અથવા ખુટા-
વાળું કપડું

જાજમ=પાથરણું
મજાપટી=લહેજત આવી
પાઠ ૧૨

હોડી=નાનું વહાણ
તાપ=તડકો, ગરમી
વાદળી=વાદળના રંગ જેવા
સરત=હોડ

સદ=હોડીને પવનની મદદ મળવાને
ત્રણ ખુણાવાળા કે ચોખ્ખા
મોટા લુગડાના કટકા લાકડા
સાથે હોય છે તે

ચાલ=રીતભાત
સુંદર=સારી
સહેલ=મોજ

પાઠ ૧૩

મોટામનવાળી=ઉદાર મનની
ખંડ=રેશમી કે સોનેરી લુગડાનો
ચોરસ કટકો

મજાનો=સારો
કાંચળી=કમખો, ચોળી
બદલામાં=સાટામાં

પાઠ ૧૪

ખમાય=સહેવાય
ગરીબ=રાંક
માર્યા જઈએ છીએ=દુઃખી
થઈએ છીએ
નુકશાન=હાની
ખેલતાં-રમતાં

૧ રમત ગમત કરતાં કોઈ દિવસ નુકશાન કરવું નહિ
ખરાબ રીતે રમત કરતાં ભારે નુકશાન થાય છે.

પાઠ ૧૫

કદી-કોઈ દિવસ
છજન-હરકત
કામના-ઉપયોગી
ખીજ્યા-વદ્યા
સોળ-શરીર પર માર ઉડી આ-

વવો તે

ગળું-શક્તિ

પાઠ ૧૬

મજા-આનંદ

પાઠ ૧૭

સાય-સાયું

(૬)

પહેલા ધોરણની નોટ.

ઝેર્યા=કોઈનાં

લહે=કહ્યા કરે

આણ્યો=લાગ્યો, ખરીબો

કાપમુકયો=કાપી નાખી

ખોટું=ખરાબ

પાઠ ૧૮

સીમમાં=વચડમાં

ધાળે=દોડવે

દૂરમાં નય=ખરીવાણા પરી

ગયા

છેતર્યા=કુગ્યા

ભુમ=રાડ

નુકશાની=હાની

મશ્કરી=કટ્ટા, લાંડી

સપડાય=નુકશાનીમાં આવી જાય

જન=માણસ

પસ્તાય=ઓરતો કરે

આખર=છેલ્લે

જે માણસ મશ્કરી કરવા જાય છે તે વહલો મોઢો નુકશાનીમાં આવી જાય છે.

બુઢું નલદી પકડાઈ જાય છે અને છેલ્લે બુઢો માણસ ઓરતો કરે છે.

પાઠ ૧૯

પોકે પોક-નહેનાંડા

ભુક્તિ-કળા

ખુશીયા-રાણી

વારાફરના-એક પછી એક

કબુલ કરી-મનની

પાઠ ૨૦

ભીખારી-ભીખ માગનાર

ભજન-કિર્તન, પ્રાર્થના

અપંગ-શરીરના કોઈ ભાગ

(હાથ, પગ, આંખ ન હોય તે)

ભલું-સારું

પાઠ ૨૧

ભજન-કિર્તન

વીશરું-ભુલું

પ્રભુ-પરમેશ્વર

કદી-કોઈ દિવસ

અગણિત-ધણાં

હિજસ-અજવાળું

કર્યા-અનાવ્યા

ઉપયોગી-કામના

દામ-પૈસા

પાળે-પોષણ કરે

સરજાવી-અનાવી

દયા-મહેરબાની

હામ-હિંમત

સેવક-દાસ

પરમેશ્વરનું નામ ભુલું નહિ હું કોઈ દિવસ પરમેશ્વરનું નામ ભુલું નહિ.

૧ ચંદ્ર સુરજ અને ઘણા તારા અજવાળાને માટે બનાવ્યા છે. હું કોઈ દિવસ પરમેશ્વરનું નામ ભુલું નહિ.

૨ તેં ઘણી કામની હવા આપી છે, જેના કાંઈ પૈસા બેસતા નથી. હું કોઈ દિવસ પરમેશ્વરનું નામ ભુલું નહિ.

૩ વરસાદથી અનાજ આપે છે, અને બધા જીવોનું પોષણ કરે છે. હું કોઈ દિવસ પરમેશ્વરનું નામ ભુલું નહિ.

૪ દુઃખ અને દહીં દેવા બધે ઠેકાણે ગાયો અને ભેંસો પેદા કરી છે. હું કોઈ દિવસ પરમેશ્વરનું નામ ભુલું નહિ.

૫ ઝાડ, પાન, ફળ, ફુલ, આંગો ગુલાબ ન બદામ બનાવ્યા છે. હું કોઈ દિવસ પરમેશ્વરનું નામ ભુલું નહિ.

૬ મહેરબાની કરી આ સેવકને ઘણી વિદ્યા અને હિંમત આપો. હું કોઈ દિવસ પરમેશ્વરનું નામ ભુલું નહિ.

પાઠ ૨૨

જંગલ-વગરો

છલંગ-કેકડો

પાડ-ઉપકાર

સ્વપ્ન-સોણ, ઉંઘમાં મનમાં

વિચાર થાય તે.

દેવતાઈ-દેવ જેવા

પાઠ ૨૩

રૂપાળું-સાફ

પોળી-રોટલી

ઉંઘીયું-ઉંઘ પકડવાની પેટી

વલે-હાલત

પાઠ ૨૪

સાપ-સરપ, નાગ

ઝેરી-ઝેરવાળો

છુંદી-કચરી

નખળા-બગ વગરના, ગરીબ

વેર-શત્રુવટ

પેર-રીત

પ્રાણ-જીવ

બળ વગરના પણ ઘણા લોકો સાથે વેર આંધવું નહિ. નહિતર કીડીઓએ સાપનો જેવી રીતે પ્રાણ લીધો તેવી રીતે થાય.

પાઠ ૨૫

સેવા-ચાકરી

અમાપ-ઘણી

ધન-પૈસા

પારખી-જાણી

કાવડ-ખડા વાંસને બે છેડે

ટોપલા બાંધે છે તે.

મનસુખો-વિચાર

બેરવી-લીધી

હેતથી-ખ્યારથી, સ્નેહથી

અચરજ-નવાઈ

સંતાપ-પિડા, દુઃખ

આશિષ-આર્શિવાદ

કરજ-ધર્મ

બળવી-સાચવી

મેર-દયા

લીલાલેર-આનંદ મંગળ

૧ ઘરડાં, હુલાં, આંધળા ને ગરીબ માળાપને માધવ નામે દીકરા હોતો તે તેમની ઘણી ચાકરી કરતો હતો.

૨ માધવને તેના માળાપે કહ્યું કે તું અમારા મનની વાત સાંભળ, અમારે બે પૈસા અને આંગો હોત તો જત્રાએ જાત.

૩ માળાપના મનના વિચારને જાણીને સુખ કરવાનું ધારી વિચાર્યું કે કાવડ કરીને મારાં માળાપને ફેરવું તો આ દુઃખ જાય.

૪ આવો વિચાર કરી કાવડ તૈયાર કરીને તે વળતે તેની બે પાસે માળાપને બેસાર્યા.

૫ ખસા પર કાવડ લઈ તીરથ કરવા ચાલ્યો. માધવના આવા સ્નેહથી સૌને નવાઈ લાગી.

૬ આવા દીકરાને ધન્ય છે ! ધન્ય છે ! તેમજ આવા માળાપને પણ ધન્ય છે ! ધન્ય છે ! બે દીકરા સારા હોય તો દુઃખ રહે નહિ.

૭ બધા તીરથમાં ફેરવી જે વખતે ઘેર ગયો તે વખતે માબાપ બહુ રાજી થયા અને ઘણો આશીર્વાદ આપવા લાગ્યા અને દીકરે પોતાનો ધર્મ સાચવ્યો.

જે માબાપને સુખ આપે તો આનંદ મંગળ થાય છે.

પાઠ ૨૬

ચતુરાષ્ટ્ર-અક્ષલ

વાડો-ધર પછવાડાનો ભાગ

ઉપાય-પલાજ

સુત્રી-જડી

રાજી-ખુશી

નાયતો નાયતો=કુદતો કુદતો

કાજે=માટે

કંકર=કાંકરા

કહણુ=અધરું

જલદી=તુરત

પાર=છેડો, અંત

૧ કુંજનાં ઉંડા પાણીને ઉપર લેવા માટે કાગડે કાંકરા નાંખી આજે પાણી પીધું.

૨ ધીરજ ને હોશિયારીથી ગમે તેવું અધરું કામ હોય તો પણ તુરતમાં તે થાય છે. જે કોઈને કરવું હોય તો ભલે કરી નુઓ.

પાઠ ૨૭

કાપણી=અનાજ કાપવું તે

મલકાવી=જરા હશીને

વૈતાંક=રીંગણા

દહાડીયો=મનુર

ભાણુ=સુરજ

ખુડે=આથમે

પાથરો=ખેતરમાં કાપીને આડા

પાડેલા અનાજના છાંડ

ગમત=આનંદ

હાલરૂ-અળતે એક દારમાં

પરપર આંધી અનાજના ઢગલા

પર ગોળ ફેરવવા તે

પગર-હાલરાથી કચરાતો અના-

જનો ઢગલો

કુંવળ-પગરને ઉપણી થઈ નુદા

પાડતા આડી ખડ વધે તે

કારભાર-કામમાં મુખ્ય ભાગ

લેવો તે

પાઠ ૨૮

ખળાં=જ્યાં આગળ અનાજ

તૈયાર કરવામાં આવે છે તે

જગ્યા

હરખ-આનંદ

હોંશીલી-હોંશાળી

પાક ૨૯

ઉમંગે-હોંશે

ખીરસી-આપી

સંપત્તી-હળીમળીને

સદાય-હંમેશા

ઉભરાયો-ધસો થયો

સુંદર-સારો, મજનો

કાલ-પાક

લણીએ-ઉપરથી કણસલા કાપી

લઈએ

૧ હે બાળકો તમે બધા આમ આવો, આપણે કાપણીનું કામ કરીએ.

૨ જુઓ જુઓ પેલી વાદળીઓ વરસીને ચાલી જાય છે, બાર મહીનાનું અનાજ આપી હંમેશાં હળીમળી રહે છે. હે બાળકો તમે બધાં આમ આવો આવો આપણે હોંશથી કાપણીનું કામ કરીએ.

૩ ખેતરમાં અનાજનો પાક કેવો ઉભરાઈ ગયો છે. હોંશ રાખીને ચાલો લણીએ. શા માટે કાલ કરવી જોઈએ. હે બાળકો તમે બધાં આમ આવો આવો આપણે હોંશથી કાપણીનું કામ કરીએ.

૪ વાંદુ દાતરડું લઈને આમ ડુંડા કાપો તે લઈને બગામાં ઢગલો કરતાં હંયામાં હીમત રાખો, હે બાળકો તમે બધાં આમ આવો આવો આપણે હોંશથી કાપણીનું કામ કરીએ.

૫ અનાજને લણવાનું પુરું થયું છે હવે બધા ઘાસ કાપો ઘાસની કોળી બધાં આ બાળુ મુકો, હે બાળકો તમે બધાં આમ આવો આવો આપણે હોંશથી કાપણીનું કામ કરીએ.

૬ પુળા કરી ગાડામાં નાખી કામ પુરું કરીએ અને ઘેર જઈ વાળુ કરી બધાં પરમેશ્વરનું નામ લઈએ હે બાળકો.

તમે બધાં આમ આવો આવો આપણે કાપણીનું કામ કરીએ.

પાઠ ૩૦ મો.

૧ હે બાળકો આ વખતે આવો જુઓ ખાલી તૈયાર જણાય છે. ડુંડામાં રહેલું અનાજ છે તે ચાલો આજે છુટું કરીએ.

૨ જેમ બળદો ગોળ ફરતા હતા તેમ આપણે બધા ફરીએ. જુઓ ડુંડા સરસ પીલાય છે અને તરત દાણા કેવા છુટા થાય છે.

૩ આપણે સૌ ટોપલામાં આમ ભરીએ અને બધું અનાજ ઉપણીએ. ઢુંસા પવનમાં ચાટ્યા જાય છે અને નીચે બધા દાણા પડે છે. બધા સાથે કોથળા લઈને આમ બધા હાથોહાથ ભરીએ ખેડુતોનું કામ કરીએ અને આપણી મહેનતનું ફળ મળે.

પાઠ ૩૧ પહેલી ચોપડી ભાગ ૨ જો.

સહેલ-મગ્ન

મેદાન-ખુલ્લી જગ્યા

ઝગઝગે-ચમક ચમક થાય

પાઠ ૩૨ મો ભાગ ૧ લો

જરૂર-અગત્ય, ખપ

પાઠ ૩૩ ભાગ ૨ જો

મગ્ન-આનંદ

થોભ્યા-અટક્યા

ધેબરીઓ-ધી વાળો

પ્રસાદ-ખાવાનું

નેવલે-નેવામાં

પાઠ ૩૩

નીતરું-ચોખ્ખું

મટોડી-ધુળ, માટી

ડહોળું-ડોળાએલું માટીવાળું

પાઠ ૩૪

ઘટવાડો-જ્યાં ઘટ થાય છે તે

જગ્યા

કણક-ઘઉંના લોટમાં પાણી

નાંખી બાંધેલો પીંડો

ધાર-આકાર

સીંચ્યાં-ગોઠવ્યાં

પાઠ ૩૫

એરણુ-જેનાપર ધાતુ મુકી ડીપે
છે તે

જતરડો-લોઢાનો અને છે. પાટી
જેવા કટકામાં ઝીણા મોટા
કાંણાં પાડી તાર ખેંચે તે

કશાના-કોઈ વસ્તુના

પાઠ ૩૬

નાણું-ધાતુનાં સિક્કા
ઢણુ-ખે પૈસા

પાઠ ૩૭

મુદર-કુહાડાનો ઉપલો ભાગ
લક્કડફાડા-લાકડા ફાડનાર
પેદા-ઉત્પન્ન

પાઠ ૩૮

વાડી-ખાગ
ગલગોટા-એક જાતનું ડુલ ઝાડ
લલકારતો-લહેરથી ખોલતો
ખુશ ખુશ-રાજી રાજી

પાઠ ૩૯

કોહળું-પદકાળું

પાઠ ૪૦

ટટાર સીધા
ખરખચડી-ખાડા વાળી

પાઠ ૪૧

વેલા-જે વનસ્પતિ જમીનપર
લાંબી થઈ પથરાય છે તે
વાડો-જેમાં શાક વિગેરે વાવ્યા
હોય તે

ચારીઆ-કાકડી, ચીલકું

પાઠ ૪૨

મોર-આંખાના ડુલ
તાપ-ગરમી
ગર-જમી ગયેલો રસ
જતન-રક્ષણ, ખચાવ
ભગવાન-પરમેશ્વર

પાઠ ૪૩

અમળાઈ-ખુંચીને
વગડાઉ-વગડામાં રહેનારા
નૂરોપડે-પહેંચે, હરાવે
જોરાવર-ખળવાળી

પાઠ ૪૪

ચારો-ચરવાનું ખડ
કંઠણુ-વસમું
ઠરતા નહિ-માંડી શકાતા નહિ
ગખડયું-પડયું
શોધતા-ગોતતા
સોખત-સંગત
ફેર-તફાવત
આછા-છુટા છુટા

પાઠ ૪૫

ગુણુ=કાયદો

ગમડી જાય=ખરાબ થઇ જાય

ધાસ=ખડ

પાઠ ૪૬

ચાલાક=હોંશીયાર

પ્રાણુ=જીવ

રીઝે છે=રાજ થાય છે

તીણુ=ઝીણુ

ઝોકા=ડોલા

પાઠ ૪૭

ખોરાક=ખાવાનું

માળા=પક્ષીને રહેવાનું ઘર

પાઠ ૪૮

પાંજરું=પાળેલા પક્ષીને રાખવાનું

પેટીના જેવી વસ્તુ જે વાળા

કે વાંસનું બનાવે છે.

લુચ્ચા=કપટી, ઠગ

કોહેલું=સડી ગયેલું

પાઠ ૪૯

બનાવ્યો=કર્યો

પાઠ ૫૦

ઝાપટી=ખંખેરી

બેળવી=નાંખી

મળ=આનંદ, લહેર

જુલાવવા=હલાવવા

ધુમણધાલું=ઉંઘલાવું

રસિલા=રસવાળા

પથરાવું=જડાવું

પઢાવું=ખોલાવું

મોરલો=મોર

તળાઇ=ગાદલું

ચાદર=ઝોછાડ

સેજ=પથારી

ખીછાવું=પાથરું

મીઠા=મધુર

લાડકડો=લાડકો

ગજવે=ગુંજમાં, ખીરસામાં

૧ હાલરડું વહાલું છે. ભાઈને હાલરડું વહાલું લાગે છે. હેતથી નીદર લાવું. ભાઈને હાલરડું વહાલું લાગે છે. રંગીલા પારણે રસીલા સુઓ હું તમને ઘણા હેતથી હીંચકાવીશ, ભાઈને પારણીએ ભમરી જડાવું, પુતળીઓ બેસાડું ભાઈને હાલરડું વહાલું લાગે છે.

૨ ચીતરેલી ચાંચવાળી ચકલી જડાવું અને પારણે પોપટને પઢાવું ભાઈને રમવાને સારી રીતે મોરલો સોનેથી મઢાવું ભાઈને હાલરડું વહાલું લાગે છે.

૩ મખમલની અને મસરૂની તુરતની તૈયાર કરેલી તળાઈઓ પારણામાં પથરાવું ચીનાઈ ઓછાડ અને ચંપાના ફુલ સુવાની પથારીમાં પાથરું ભાઈને હાલરડું વહાલું લાગે છે.

૪ ભાઈને હીરની દોરીયે હીંચાળું છું ને મીઠાં મીઠાં ગીત ગાઉ છું મારો વહાલો લાડકો ભાઈ ઉઘીને ઉઠશે, ત્યારે તેના ગજવામાં ખાવાનું ઘાલીશ, ભાઈને હાલરડું વહાલું લાગે છે.

અધરા શબ્દો.

ઊઠ્યા	કવિતા	ભુખ્યો
અક્ષર	પ્રમાણે	વિદ્યા
લીપિયુગ્મે	ઉત્તયા	ચંદ્ર
શુક્રવાર	પીરસ્યા	સ્વપ્નું
છેલ્લો	બખ્ખે	પુરુષ
વિષે	પૌઆ	પરમેશ્વર
રહ્યા	જીત્યા	કુંકાડા
નિશાળ	મળ્યો	કહ્યું
ધર્મ્વર	પરીક્ષા	આશિશ
જ્ઞાન	ફેંકાફેંકી	પિતા
નિત્ય	હુઃખ	માયા
શિક્ષા	ખીજ્યાં	છુપાઈને
નાહ્યા	છુટ્ટો	દિવાળી
લાગ્યા	નક્કી	બચ્ચી
ફળીયાના	છૂટ્યો	ચચ્ચાર
ચોકખાઈ	પડ્યો	કુંવળ
ફેલા	ચાપુ	ભયા
ગંદવાડ	પૂછ્યું	કટ્યાણુ
કર્યો	લલ્લુ	હોંસીલા
આખ્યા	મશકરી	ચંદ્રમા
અડાડ્યો	પસ્તાય	ખોદ્યો
મસિઆઈ	બુક્તિ	ઝગમગ
ફૂધભાઈ	ખાંધ્યું	ખેસાડ્યો
સર્વે	અન્ન	થોભ્યા

(૧૬)

પહેલા ધોરણની નોટ.

ચોકખા	સિવાય	માંડયું
નીતરું	ખરખચડી	જળકુકડી
ખ્યાલું	લીલુંછમ	પાંજરું
રસ્તું	શીંગડાં	જીવજંતુ
ભટ્ટી	નિરાંતે	પલાળ્યું
સીંચ્યાં	પત્થર	માંધ્યું
પિત્તળ	ચત્તુંપાટ	હાલરડું
ઓછાવત્તા	ખાસુંદી	ચિનાઈ
લક્ષડફેડા	ચશ્મા	ખિછાવું
ત્રિકોણ	ઠરાવ્યો	
વચ્ચે	ગુપચુપ	

વિદ્યાર્થીઓએ તથા મહેતાજીઓએ પસંદ કરેલ પુસ્તક

ધોરણવાર નોટો : ધોરણ પહેલું ૦-૪-૦ બીજું ૦-૫-૦ ત્રી
૦-૬-૦ ચોથું ૦-૧૨-૦ પાંચમું ૧-૨-૦ છઠ્ઠું ૧-૪-૦ સાતમું ૧-૮

વાંચનમાળાના પાઠનાં તથા કવિતાનાં અર્થ

ધોરણ પહેલું ૦-૧-૬ બીજું ૦-૩-૦ ત્રીજું ૦-૩-૦ ચોથું ૦-૪
પાંચમું ૦-૫-૦ છઠ્ઠું ૦-૮-૦ સાતમું ૦-૮-૦.

કન્યાશાળા માટે: બાળગરબાવળીના અર્થ લા. ૧ લો ધો
૨-૩-૪ માટે ૦-૩-૦ લા. ૨ જો ધોરણ ૫-૬-૭ માટે ૦-૩

કન્યાવાંચનમાળાના અર્થ પુ. પહેલું ૦-૩-૦ પુ. બીજું ૦-૫-૦
ત્રીજું ૦-૭-૦ છિનનાં ગ્રંથણ કામ ને કપડાં વેતરવાની સમજ ૦-૪

સંક્ષેપ મુખ ગણિત : ધોરણ પહેલું ૦-૧-૬ બી
૦-૨-૦ ત્રીજું ૦-૨-૬ ચોથું ૦-૩-૦ પાંચમું ૦-૩-૦

સૃષ્ટિજ્ઞાન યાને પદાર્થ પાઠ: ધોરણ પહેલું, બીજું, દરેકના
૦-૨-૬ ત્રીજું, ચોથું, દરેકના ૦-૩-૦ પાંચમું, છઠ્ઠું, દરેકના ૦-૪-૦

સચિત્ર ડ્રોઇંગ બુકો : ધોરણ પહેલાથી પાંચમા સુધી દરે
કના ૦-૧-૦ છઠ્ઠું ૦-૧-૬ સાતમું ૦-૨-૦.

રંગીન ડ્રોઇંગ બુકો : ધોરણ પહેલાથી પાંચમા સુધી દરે
કના ૦-૨-૦. છઠ્ઠું સાતમું ૦-૩-૦.

ડીક્ટેશન શિક્ષણ : ધોરણ પહેલું, બીજું, ત્રીજું
કો ૦-૨-૦ ચોથું, પાંચમું ૦-૪-૦.

સરતખંડનો સંક્ષેપ ઇતિહાસ : ૦-૧૦-૦.

નિબંધ સાર સંગ્રહ : કિ. ૦-૧૨-૦ જેમાં સાદી અને
સરસ ભાષામાં ૮૭ નિબંધોનો સંગ્રહ કરવામાં આવેલ છે.

લીલાબા ગુજરાતી કોપી બુક : નંબર ૧ થી ૭ સુધી
દરેક નંબરની કિંમત ૦-૧-૦.

કમીશન ભરપુર મળશે, ભાવ માટે સુચીપત્ર મંગાવો.

જેમંદ તલકશી એન્ડ સન્સ : બુક્સેલર્સ : વઢવાણ શહેર.

